

med Hensyn til disse Bestemmelser, at den ærede Forslagsstiller for lidt har holdt sig til den bekjendte Forordning af 22de November 1837 om Selveierbønders Testationsret. Jeg troer, at han har glemt det Tilfælde, som efter denne Lov ved Domstolene er gjort gjældende for Enken mod Stedbørn og mod Børnene i det Hele, idet, saavidt jeg veed, Lovens rigtigt nok blot nævner vedkommende Brugerens Nærmeste, og sikkert vel kun har meent Børnene, og det først igjennem førte Retssager og saa er blevet gjort gjældende for Stedmoderen. Jeg troer, at denne Bestemmelse trænger ligeoverfor de factiske Forhold til ikke saa liden Berigtigelse. — Saa er der endelig § 8 sammenholdt med § 9; denne Paragraph har jeg allermest imod; thi naar jeg skulde kunne nære et glad Haab om, at denne Sag skulde gaae igjennem, da maatte jeg tillige fuldt kunne haabe, at Danmark saa endelig eengang maatte komme af med hele det gamle Fæstevæsen, og jeg kan derfor ikke slutte mig til Bestemmelserne i denne Paragraph, da jeg ikke troer, at man bør tilstede Frihed til at komme overeens om Andet end om frie Selveiendom. Det forekommer mig, sammenholdt med § 9, virkelig betænkeligt, efterat man har seet, hvor lidt man ofte kan raade over Forholdene i saadanne Spørgsmaal, selv med den nuværende Fæstetvang, saa først at lade det gamle Fæste vedblivende fortsættes efter § 8, og saa lade Gaardene ifølge § 9 med Fæsteledighed komme til aldeles uberegnelige Forhold, f. Ex. muligt til de nu saa meget beklagede Fæsteauktioner. Alt Sligt, hvad man nu beklager sig over, vil der da jo ikke være længere Midler til at træde op imod, naar man optager disse to Paragrapher. Derfor vil jeg glæde mig, hvis den ærede Forslagsstiller kan gaae ind paa i § 8 blot i den Henseende at lade den frivillige Overeenskomst indskrænke sig til Selveie. §§ 8 og 9 kan jeg heller ikke forsoner mig med af en anden Grund; jeg kan nemlig ikke forstaae, at der er en Eigeligheid i disse Paragrapher. Det er jo ganske klart, at Godseieren ikke kan fæste til Andre end til Bondens Efterladte; men paa den anden Side kan Bondens Efterladte fæste hos Andre end Godseieren, og den Trøst, han udtalte for

Brugerens Børn i Henseende til disse Paragrapher, troer jeg i mange Tilfælde vil være illusorisk, og derfor mener jeg ogsaa, at hele § 8 og 9 maatte kunne undværes. Der er endnu en Paragraph, jeg gjerne vilde sige et Par Ord om, og det er den, der omhandler, at der kan sluttes Overeenskomst om Salgsplaner paa 5 Aar. Der skal jeg tillade mig at sige, at denne Paragraph er der, saavidt jeg veed, flere, der ikke synes om; men jeg synes overordenlig godt om den, naar den blot maatte faae et lille Tilleg. Jeg troer, at mange Godseiere ville sælge efter saadanne Salgsplaner paa for Fæsterne langt billigere Bilskaar end ved Auction, og at mange Godseiere desuden trænge til at faae en Commission til at see paa de fassatte Salgsplaner. Paa et Gods, der ligger udenfor mit Balsgdistrikt, men vel i et District i Fyen, har jeg hørt af en Mand, der absolut maa antages vel underrettet om Sagen, at der er lagt en Salgsplan, hvori Vedkommende vel har taget Hensyn til Forfjellen mellem Fæstere og Forholdet til Enken, men man derimod ikke har taget noget Hensyn til Fæstere's Alder. Man gaaer ud fra Fæsteforholdet betragtet eens, uanseet, hvor gamle Fæsterne ere. Jeg er vis paa, at naar Salgsplanen mange Steder rettes lidt, saa ville mange Godser blive solgte, som nu ikke kunne blive det. Jeg troer, at Hindringen for det frivillige Salg for en stor Deel kommer fra Lovens af 1861, eller rettere fra den saa ofte omtalte Bestemmelse i den om den ulykkelige 10de Gaard. Jeg kan godt begribe, at det virkelig maa være en meget stor Tilfredsstillelse for den høitærede Indenrigsminister at see den ifjor udtalte Tillid til den danske Godseierstands Humanitet fuldstændig bekræftet gjennem en nøiere foretagen Undersøgelse. Jeg tør dog alligevel forfikkre den høitærede Minister om, at denne 10de Gaard aldeles bestemt har gjort megen Ulykke rundt omkring i Landets forskjellige Districter. Siden mange af de reiste Spørgsmaal ere blevne løste i Mindelighed, er der utvivlsomt blevet ført mangan haard og bitter Strid, og det er dog klart, naar man læser Lovens, saa maa man troe, at den bestemte Betaling for